

A Költségvetési Tanács Véleménye

Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló törvény végrehajtásáról és az államadósság alakulásáról

I.

A Vélemény készítésének előzményei, jogszabályi alapja és nyilvánossága

A Költségvetési Tanács (a továbbiakban: Tanács, KT) a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Stabilitási törvény, Stab. tv.) 23. § (1) bekezdésének c) pontja szerint félévente véleményt nyilvánít a központi költségvetésről szóló törvény végrehajtásának helyzetéről és az államadósság alakulásáról.

A Tanács ennek alapján tekintette át Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló 2017. évi C. törvény (a továbbiakban: 2018. évi költségvetési törvény, Kv. tv.) egész éves végrehajtásának folyamatait és az államadósság alakulását.

A Tanács értékelésében – korábban kialakított gyakorlatát és munkamódszerét követve – épített

- a 2018. évi költségvetési törvényjavaslatról,
- a 2018. évi költségvetési törvény I. félévi végrehajtásáról, valamint
- a 2019. évi költségvetési törvényjavaslatról

megfogalmazott Véleményeire.

- A KT a 2018. évi központi költségvetési törvényjavaslat tervezetéről kialakított 3/2017.04.27. számú Véleményében megállapította, hogy „a tervezet magas, – a rendelkezésre álló előrejelzéseket meghaladó – 4,3 százalékos gazdasági növekedéssel számol”, s ez „a várakozás a bruttó átlagkereset várható dinamikus emelkedésén és az uniós források tervezett nagymértékű felhasználásán alapul”. Rögzítette azt is, hogy „a kiadási és bevételi előirányzatok – néhány kivételtől eltekintve – összhangban vannak az előirányzatok bázis évi várható teljesülésével, valamint a Kormány 2018-ra vonatkozó makrogazdasági prognózisának adataival”. Kifejtette, hogy a „kormányzati szektor egésze ESA-hiányának az uniós szabályozás, valamint a Stab. tv. 3/A. § (2) bekezdése b) pontjában előírt szint – a GDP 3 százaléka – alatt tartását” az önkormányzati alrendszerben és az államháztartáson kívüli kormányzati szektorba sorolt szervezetek körében keletkező többlet biztosítja. Emellett felhívta a figyelmet az „EU strukturális hiányra¹ vonatkozó kritériuma teljesítésének” kockázatára. „A költségvetési hiánycél biztonságos teljesítése érdekében szükségesnek tartotta az Országvédelmi Alap tervezett összegét”, és egyetértett azzal, hogy „felhasználására a tervezetben rögzített kritériumok teljesülése esetén kerüljön sor”.

¹ A kormányzati szektornak a gazdaság ciklikus hatásaitól és egyedi tételektől megtisztított egyenlege (Áht. 2. § (1) bekezdés y) pont).

Mindezekon túl, a Tanács e Véleményében megállapította, hogy „az államadósság tervezett nominális növekedése összhangban van a központi költségvetés tervezett pénzforgalmi hiányával. Emelkedésének mértéke azonban jelentősen elmarad a GDP nominális növekedésének tervezett ütemétől. Ennek következtében a GDP-arányos államadósság olyan mértékben mérséklődik, hogy a Stab. tv. szerinti államadósság-mutató² csökkenése teljesíti az Alaptörvény 36. cikk (5) bekezdésének követelményét³, és jelentősen túlteljesíti a Stab. tv. 4. § (2a) bekezdésében meghatározott mértéket⁴”. Kimondta még, hogy az „adósságráta⁵ csökkenésének várható mértéke megfelel az Európai Unió államadósságra vonatkozó előírásának is⁶”.

- A Tanács a Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat tervezetéről kialakított 3/2018.06.07. számú Véleményének indokolásában – kitérve a 2018. év I. negyedévi folyamatai alapján várható teljesülésére – megállapította, hogy az addig „beérkezett nemzetközi makrogazdasági adatok kedvező konjunktúrát” prognosztizálnak 2018-2019-re, „a nemzetközi szervezetek, hazai intézményi és piaci elemzők is a további erőteljes növekedés folytatódását várják, továbbá prognózisaik 4

² A Stabilitási törvény szerinti államadósság-mutató a költségvetési törvényben rögzített árfolyamokkal számított, bruttó hazai termék (GDP) százalékában mért államadósságot jelenti.

³ Az Alaptörvény 36. cikk (4) és (5) bekezdése – a szabályalapú költségvetés legfontosabb elemeként – tartalmazza az államadósság-szabályt. Eszerint az Országgyűlés nem fogadhat el olyan központi költségvetésről szóló törvényt, amelynek eredményeképpen az államadósság meghaladná a GDP felét. Mindaddig, amíg az államadósság a GDP felét meghaladja, az Országgyűlés csak olyan központi költségvetésről szóló törvényt fogadhat el, amely az államadósság GDP-hez viszonyított arányának csökkentését tartalmazza.

⁴ Az államadósság-szabály alkalmazása a Stab. tv. 4. § (2) és a (2a) bekezdése alapján:

- a központi költségvetésről szóló törvény előkészítése során az államadósság-mutatót mind a bázis év, mind a költségvetési év utolsó napjára az akkorra várható államadósság és az adott évre prognosztizált bruttó hazai termék hányadosaként kell számításba venni.

- a mutató számításakor az államháztartás központi alrendszerének és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezeteknek az – egymással szembeni kötelezettségek kiszűrésével számított (konszolidált) – adósságát kell viszonyítani a GDP-hez.

- a külföldi pénznemben fennálló adósságot keletkeztető ügyleteket azonos, a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott árfolyamon kell figyelembe venni.

- nem kell figyelembe venni az államadósság olyan növekedését, amely az európai uniós források utólagos visszatérítésének időigényéből, az Európai Unió költségvetésének esetleges likviditáshiányából vagy bármely egyéb olyan okból keletkezik, amely miatt a felmerült kiadásra jutó európai uniós támogatás nem kerül elszámolásra a központi költségvetésben.

A Stab. tv. 2015-ben életbe lépő előírása alapján a költségvetési törvényben úgy kell meghatározni az államadósság év végi tervezett értékét, hogy az államadósság megelőző évhez viszonyított növekedési üteme ne haladja meg a költségvetési törvényben meghatározott várható infláció és reál GDP növekedés felének a különbségét (*adósságképlet-szabály*). A szabály csak akkor teljesítendő, ha a költségvetésben tervezett infláció és a reál gazdasági növekedés tervezett értéke egyaránt meghaladja a 3 százalékot. Ettől eltérő esetben az adósságráta legalább 0,1 százalékpontos csökkenését kell elérni.

Az Alaptörvény 37. cikk (3) bekezdésében a költségvetés végrehajtására megfogalmazott szabály: mindaddig, amíg az államadósság a GDP felét meghaladja a központi költségvetés végrehajtása során nem vehető fel olyan kölcsön, és nem vállalható olyan pénzügyi kötelezettség, amelynek következtében az államadósság teljes hazai össztermékhez viszonyított aránya a megelőző évben fennállóhoz képest növekedne.

⁵ Az államadósság bruttó hazai termékre vetített mértéke

⁶ Az Európai Unió adósság-szabályát az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ.) és a Tanács 1997. július 7-i 1467/97/EK rendelete definiálja. Az Európai Unió adósság-szabálya 2016-tól vonatkozik először Magyarországra.

A szabály értelmében az államadósság bruttó hazai termékhez (GDP) viszonyított aránya nem haladhatja meg a 60 százalékot. Amennyiben az államadósság meghaladja ezt a referenciaértéket, akkor az eltérésnek az előző három év viszonyítási alapjához képest évente átlagosan egyhuzaddal kell csökkennie.

hwa

százalék körüli értéket valószínűsítene”. Ráirányította viszont a figyelmet arra, hogy „a növekedést általában támogató külső feltételek mellett erőteljesen megjelenhetnek veszélyt hordozó körülmények [...], amelyek kihatással lehetnek 2018-ban az ország gazdasági teljesítményére”.

A KT e határozatának indoklásában kiemelte azt is, hogy a hazai „növekedést támogatja a Kormány gazdaságfejlesztési stratégiája, a foglalkoztatási aktivitás javítása céljával megvalósult és folytatódó adó- és járulécsökkentés, az uniós források felhasználása”. Kedvezőnek tartotta, hogy a „nemzetgazdaság legtöbb területén kiemelkedően nő a beruházási aktivitás”. Továbbá a Tanács az I. negyedévi folyamatok alapján „a kormányzati várakozáshoz közelítő 2018. évi gazdasági növekedést tart elérhetőnek”, és „álláspontja szerint a 2018. évi 2,4 százalékos európai uniós módszertan szerint számított hiánycél tartható”. Figyelmeztetett ugyanakkor arra, hogy a Konvergencia Programban 2018-ra kitűzött strukturális hiány magasabb [...] a Stabilitási törvény 3/A. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti középtávú költségvetési célként meghatározott 1,5 százaléknál”.

- A KT a Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat zárószavazásához kialakított 5/2017.06.14. számú Véleményében kifejtette, hogy „a 2018. december 31-i tervezett államadósság-mutatónak a Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló T/15381/1237. számú egységes költségvetési törvényjavaslat 3. § (3) bekezdésében tervezett mértéke megalapozott, az a Stabilitási törvény rendelkezései szerint került megállapításra, és – az egyes bevételi előirányzatok megemlése miatt megnövekedett kockázatok mellett – összhangban van a törvényjavaslat alapját képező folyamatokkal”, így az Alaptörvény 36. cikk (5) bekezdésének követelménye teljesül.
- A Tanács a Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló törvény végrehajtásának helyzetéről és az államadósság várható alakulásáról – az I. félévi folyamatok alapján – kialakított 6/2018.09.18. számú Véleményében a 2018. I. félévi kedvező makrogazdasági folyamatok alapján úgy ítélte meg, hogy „a gazdasági növekedés – az év egészében – a kormányzati várakozásoknak megfelelő, 4,3 százalék körüli lehet”. Továbbá teljesíthetőnek látta az éves 2,4 százalékos – az EU módszertana szerint számított – ún. ESA-hiánycélt, mivel „annak számításánál az uniós támogatások megelőlegezését nem kell figyelembe venni”. Megállapította azt is, hogy „az első félévi eredményszemléletű adatok a kiadások emelkedése ellenére is a célnál alacsonyabb hiányt mutatnak”. Mindemellett rögzítette, hogy a hiánycél eléréséhez szükség van a kiadások erőteljes kézben tartására, különösen a központi költségvetési szervek esetében”. A KT számottevő kockázatot látott az éves pénzforgalmi hiánycél teljesíthetőségét illetően. Véleményében kifejtette, hogy „a pénzforgalmi hiány időarányosnál rosszabb teljesülését bevételi oldalról legnagyobb mértékben az elfogadott uniós programok bevételeit érintő [...] elmaradás, míg a kiadási oldalon döntően a költségvetési szervek kiadásainál és a fejezeti kezelésű előirányzatoknál tapasztalt, az időarányost 10 százalékponttal meghaladó teljesítés okozta”. Végül rámutatott arra, hogy „a pénzforgalmi szemléletű hiánycél csak abban az esetben lenne teljesíthető, ha a második félévben felgyorsulna az uniós bevételek

hó hó ok

pénzforgalmi beérkezése és a kiadásoknál – különösen a költségvetési fejezeteknél – még szigorúbb lenne a pénzügyi kontroll”. Mindezekon túl a KT kedvezően értékelte a központi költségvetés államadósságon keresztüli devizakitettségének további mérséklődését, továbbá a Központi Maradványelszámolási Alap létrehozását, mert utóbbi „segítheti az egyensúlyi követelmények érvényesítését”. Ugyanakkor úgy látta, hogy „elsősorban az erőteljes gazdasági növekedésből fakadóan a GDP-arányos államadósság mértéke az Alaptörvényben és a Stabilitási törvényben meghatározott előírásoknak megfelelően csökkenhet, és az uniós módszertan szerint számított GDP-arányos államadósság év végére becsült mértéke várhatóan teljesíti az ún. egyhuszados szabályt is”.

A KT – eddigi gyakorlatának megfelelően – a Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló törvény végrehajtásának és az államadósság alakulásának elemzésénél – az Állami Számvevőszék és a Magyar Nemzeti Bank által a 2018. évi költségvetés teljesítési folyamatairól készített írásos elemzésén túl – figyelembe vette a KSH adatait és a Pénzügyminisztérium különböző tájékoztatóit. Mindezek mellett a Tanács épített Magyarország 2017-2021-re és 2018-2022-re vonatkozó Konvergencia Programjában foglaltakra, továbbá a nemzetközi szervezetek (EU, IMF, OECD), valamint a piaci elemzők aktualizált prognózisaira. Az értékelést segítették a Pénzügyminisztériumtól kért és kapott kiegészítő adatok is.

Az értékelésnél azonban nem vehette figyelembe a végleges adatokra épülő, a zárszámadásról szóló törvényjavaslatban foglaltakat, mert a Kormány azt az Államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény szerint később terjeszti az Országgyűlés elé.

A 2018. évi költségvetési törvényt – évközben – az Országgyűlés nem módosította, a hiány- és az államadósságcél nem változott.

A KT a Véleményéről tájékoztatja az Országgyűlés elnökét, valamint a Kormányt, továbbá értékelését az Országgyűlés honlapján közzéteszi.

II.

A Tanács Véleménye

A Tanács a 2019. június 3-án tartott ülésén a Stabilitási törvény 23. § (1) bekezdésének c) pontja alapján áttekintette Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló 2017. évi C. törvény végrehajtásának fő folyamatait és azok hátterét, valamint az államadósság alakulását. Ennek alapján az alábbi Véleményt alakította ki.

1) A Tanács megítélése szerint az államháztartási folyamatokra kedvezően hat, hogy a magyar gazdaság – a változó világgazdasági körülmények és a hazai feltételek alakulása, a fiskális és a monetáris intézkedések eredményeként – a változatlanul fennálló kockázatok ellenére stabil, fenntartható pályán van. 2018-ban a reálgazdasági növekedés mértéke kiemelkedő volt, a 4,9

százalékos bővülés meghaladta az előző években elért értékeket, valamint a kormányzati és az elemzői várakozásokat is.

2) A Tanács megállapítja, hogy 2018-ban az államháztartás központi alrendszerének pénzforgalmi hiánya 1445 milliárd forintot tett ki, ami érdemben alacsonyabb a 2017. évi értékhez képest és csak kismértékben haladja meg a költségvetési törvényben kitűzött 1361 milliárd forint pénzforgalmi hiánycélt. Az államháztartás központi alrendszerének bevételei összességében mind a törvényi előirányzatoknál, mind az előző évinél kedvezőbben teljesültek. A meghatározó arányt képező adók (általános forgalmi adó, jövedéki adó, személyi jövedelemadó, társasági adó) – elsősorban a bérek dinamikus emelkedésének, valamint a beruházások és a fogyasztás további bővülésének köszönhetően – az előirányzatot és a bázisévi tényadatokat is jelentősen meghaladóan növekedtek. Az áfabevételek 2017-hez viszonyított számottevő mértékű emelkedését részben a becsült adóalapok (például a háztartások fogyasztása) bővülése okozta, ezen felül az online számlázás bevezetése is növelte az áfabevételeket. A kiadások összességében szintén magasabbak lettek az előirányzatnál, amit a többletbevételek megalapoztak, lehetőséget adva a főbb prioritások – a hatéves bérmegállapodás, az otthonteremtés programja, az uniós kifizetések megelőlegezése – finanszírozására.

3) A kormányzati szektor⁷ 2018. évi ESA-hiánya a GDP 2,2 százaléka volt, ami alacsonyabb a 2018. évi költségvetési törvényben kitűzött 2,4 százalékos kormányzati hiánycélnál, és GDP-arányosan megegyezik a 2017. évi hiánnyal. Az államháztartás eredményszemléletű hiányára vonatkozó uniós és hazai előírások – az elmúlt évekhez hasonlóan – 2018-ban is teljesültek. A strukturális hiány ugyanakkor 2018-ban is meghaladta a Stabilitási törvény 3/A. § (2) bekezdésének a) pontja szerint középtávú költségvetési célként meghatározott 1,5 százalékot.

4) A Tanács megállapítja, hogy a GDP-arányos államadósság 2018. év végén 70,8 százalék volt az EDP-jelentés alapján. Az adósságráta jelentős mértékben, 2,6 százalékponttal mérséklődött a 2017. év végi 73,4 százalékos értékhez képest, csökkenéséhez elsősorban a jelentős mértékű gazdasági növekedés járult hozzá, emellett azt az alacsony nettó finanszírozási igény is támogatta. Az államadósság csökkenésének mértéke megfelel mind az Alaptörvényben, mind a Stabilitási törvényben meghatározott kritériumoknak. Emellett a Tanács pozitívnak értékeli, hogy a központi adósságon belül tovább – 20 százalékra – mérséklődött a devizaarány, s a belső – ezen belül a lakossági – finanszírozás erősödött. Ezáltal még kisebb lett az ország külső sérülékenysége.

5) A Tanács külön is kiemeli a Kormány 2018. évi intézkedéseit az államháztartás eladósodásának kézben tartására. Így az uniós előlegek okozta többlet finanszírozási igényt mérsékelte, hogy a kormányzati szektor szereplőinek 2018. szeptember 30-ig át kellett utalniuk a részükre korábban folyósított, még fel nem használt, 50 millió forintot meghaladó uniós előlegeket a Magyar Államkincstárnál vezetett számláikra, és a jövőbeli uniós előlegkifizetésekre vonatkozó szabályok is szigorodtak. A Központi Maradványelszámolási

⁷ Az államháztartás központi és helyi alrendszerén kívül tartalmazza a 479/2009/EK rendelet szerint ide sorolt szervezetek adatait is.

1
ms by ok

Alap⁸ 2018-ban történt létrehozása is – közvetetten – segíthette az egyensúlyi követelmények érvényesítését.

III.

Indokolás

1. A makrogazdasági feltételek alakulása

A Tanács véleménye szerint a nagyjából kedvező, a növekedést általában támogató külső feltételek és korábbi 3/2017.04.27 és 3/2018.06.07. számú Véleményében azonosított, veszélyt hordozó körülmények mellett a hazai gazdaság továbbra is stabil, középtávon fenntartható növekedési pályán halad. Ez jó alapot teremtett a 2018. évre vonatkozó makrogazdasági és az államháztartási mutatók – költségvetési törvény megalkotása során vártnak megfelelő – teljesüléséhez.

A 2018. évi költségvetési törvény az akkori előrejelzéseket meghaladó, 4,3 százalékos gazdasági növekedéssel számolt. Előkészítésének időszakában a mértékadó nemzetközi szervezetek (EU, IMF, OECD stb.) és a piaci elemzők is kisebb bővülést valószínűsítettek, majd évközben többször is felfelé módosították prognózisukat.

2018-ban a hazai gazdaság – a várakozásoknál jelentősen nagyobb – 4,9 százalékos növekedést ért el, ami a leggyorsabb ütem 2005 óta, és számottevően meghaladja az uniós átlagot is (az euró-övezetben 1,8 százalék, az Európai Unió egészében 1,9 százalék). A Tanács megítélése szerint a GDP kiemelkedő bővülését a kedvező külső feltételek mellett elsősorban a belső kereslet erősödése támogatta, amelyben meghatározó szerepe volt a fogyasztás és a beruházások alakulásának. A lakossági fogyasztás növekedését a reálbérek tartós és dinamikus emelkedése, valamint a háztartási hitelezés bővülése is támogatta. A költségvetési politika a jelentős adó- és járuléksökkentések révén 2018-ban bővítette az aggregált keresletet, emellett a reálgazdasági teljesítmény javulását az uniós források ütemesebb felhasználása is erősítette. A KT úgy látja, hogy a fenntartható növekedés fundamentumai stabilak, bár a következő években a növekedési ütem fokozatos lassulása várható.

A 2018. évben a **növekedéshez – termelési oldalról** – a belső kereslet élénkülésével párhuzamosan legnagyobb arányban a szolgáltatások járultak hozzá (2,4 százalékponttal), az építőipar hozzájárulása 0,8, az ipar hozzájárulása 0,7, míg a mezőgazdaságé 0,2 százalékpont volt.

⁸ Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet költségvetési maradványokra vonatkozó szabályozása 2018. január 1-jétől megváltozott. Az új szabályozás értelmében a KMA javára kell befizetni a kötelezettségvállalással nem terhelt költségvetési maradványokat. A KMA (kvázi tartalék) felhasználásáról a PM előterjesztése alapján a Kormány dönt.

Az ipari termelés 3,6 százalékkal bővült az előző évihez viszonyítva. Ezen belül a feldolgozóipar 3,7, az energiaipar 3,3, a kis súllyal rendelkező bányászat pedig 54 százalékkal növelte teljesítményét. Minden régióban jobb lett az ipar teljesítménye. Az építőipar termelése 22,3 százalékkal bővült 2017-hez képest, ezen belül az épületek építése 16 százalékkal, az egyéb építmények építése 31,4 százalékkal növekedett. A mezőgazdaság teljesítménye 5,3 százalékkal lett nagyobb az előző évhez képest.

A kedvező konjunktúrának köszönhetően a kiskereskedelmi forgalom volumenének bővülése – öt év óta – rendületlenül tart, az év egészében 6 százalékkal emelkedett az előző évhez képest. Ezen belül az élelmiszer kiskereskedelem értékesítése 3,4, a nem élelmiszer kiskereskedelemé 9,1, az üzemanyag értékesítése 6,4 százalékkal. A kereskedelmi szálláshelyek bruttó árbevétele is jelentősen (9,3 százalékkal) több volt az előző évinél, emellett nőtt a kapacitáskihasználtság, 3,8 százalékkal emelkedett a regisztrált vendégéjszakák száma.

A beruházások volumene az előző évhez képest jelentősen, 17 százalékkal növekedett, ezen belül az építési beruházások 22 százalékkal, a gép- és berendezésekhez kapcsolódó beruházások 11 százalékkal bővültek. Az élénkülés részben a kedvező kilátásoknak, részben a lakás- és ingatlanfejlesztéseknek köszönhető. A gazdaság minden területén nőtt a beruházási aktivitás, a legnagyobb súlyú nemzetgazdasági ágak közül átlag feletti (33 százalékos) a szállítás és raktározás területén köszönhetően a közút-, vasút- és az autópálya építéseknek, kiemelkedő a kisebb súlyt jelentő energiaiparban (68 százalékos), míg átlag alatti (6,3 százalékos) a feldolgozóipar területén.

A beruházások élénkülését az alacsony kamatkörnyezet, a hitelkiáramlás 10 százalék feletti, de egészséges szerkezetben történő növekedése, a magas kapacitáskihasználtság, a belső kereslet emelkedése, valamint a 2014-2020-as uniós költségvetési ciklus támogatásainak növekvő felhasználása is támogatta. Kedvező, hogy a fejlesztések, kapacitás-növelések a nemzetgazdaság minden ágát érintették.

A háztartások beruházási (elsősorban is a lakásépítési és lakásvásárlási) aktivitása a rendelkezésükre álló jövedelmek emelkedésének és a különböző kormányzati programoknak (például a Családi Otthonteremtési Kedvezménynek és az új lakásokra vonatkozó áfakulcs csökkentésének) köszönhetően változatlanul erőteljes. 2018-ban tovább emelkedett az újonnan épített lakások száma: 17.681 új lakást, 23 százalékkal többet adtak át, mint a korábbi évben. A kiadott építési engedélyek és az egyszerű bejelentés alapján építendő új lakások száma 36.719 volt, amely valamelyest kevesebb az előző évinél (37.997).

A GDP növekedését felhasználási oldalról a belföldi fogyasztás a magas béremelkedésnek és a foglalkoztatás bővülésének köszönhetően húzta. Az év egészét tekintve a foglalkoztatottak átlagos létszáma 4.469 ezer fő volt, ami 48 ezerrel több az előző évi adatnál. Az elsődleges munkaerő-piacon 99 ezerrel dolgoztak többen, 46 ezerrel csökkent a közfoglalkoztatottak és 5 ezerrel a külföldi telephelyen munkát vállalók száma. A 15 és 64 év közöttiek esetében mért foglalkoztatási ráta 1,1 százalékponttal a historikusan magas 69,2 százalékra emelkedett. Folytatódott a munkanélküliek számának csökkenése: létszámuk az előző évhez viszonyítva –

hs l o e

20 ezerrel – 172 ezerre csökkent, a munkanélküliségi ráta – 0,4 százalékponttal – 3,7 százalékra mérséklődött.

A kedvező foglalkoztatási mutatók mellett a feszesebbé váló munkaerőpiac a bérek további növekedését eredményezte. 2018-ban a bruttó és a nettó átlagkereset azonos mértékben, 11,3 százalékkal lett nagyobb az előző évihez viszonyítva. Tekintve, hogy a fogyasztói árak 2,8 százalékkal növekedtek 2018-ban, a reálkeresetek 8,3 százalékkal emelkedtek. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók átlagos bruttó keresete 329 ezer 900 forint, a nemzetgazdasági szintű nettó átlagkereset 219 ezer 400 forint volt. A nagyobb átlagkeresethez jelentős mértékben hozzájárult a minimálbér és a garantált bérminimum 8, illetve 12 százalékos növelése, továbbá a költségvetési szféra egyes területeit, valamint egyes közszolgáltató cégek dolgozóit érintő béremelés. Ezek révén emelkedett a háztartások rendelkezésére álló jövedelme, amelynek kedvező hatása a vásárolt fogyasztási kiadásokban, végeredményben a költségvetési adó- és járulékbevételekben is megmutatkozott.

A fogyasztói árak 2,8 százalékos emelkedésében meghatározó volt az élelmiszerek (4,2 százalékos), valamint a szeszes italok és a dohányárak (5,6 százalékos) növekedése. Ezek mellett kismértékben drágult a háztartási energia (1,4 százalékkal), a ruházkodási cikkek (0,5 százalékkal) és a szolgáltatások (1,6 százalékkal) is.

A támogató külső körülmények és a kedvezően alakuló makrogazdasági feltételek – párosulva költségvetési-gazdálkodási fegyelemmel – jó alapot teremtettek a 2018. évi költségvetési törvény végrehajtásához, így a költségvetés adó- és járulékbevételeinek teljesítéséhez, valamint a hiány- és államadósság célok tartásához.

2. A bevételek alakulása

Az államháztartás **központi alrendszerének 2018. évi együttes, nem konszolidált** (államháztartáson belüli átutalások – halmozódások – kiszűrése nélküli) **bevételeinél** a teljesítés 19.873 milliárd forint volt, amely az éves előirányzat 106 százaléka (az előző évi bevételt – összegében – 1.112 milliárd forinttal, arányaiban 3,3 százalékkal haladta meg). A bevételekre a kedvező makrogazdasági folyamatok mellett érdemi hatást gyakoroltak a kormányzati intézkedések is.

Az alrendszeren belül a **központi költségvetés** bevételei 13.594 milliárd forintot tettek ki, ami a központi alrendszer bevételi főösszegének 68 százalékát jelenti.

- A **gazdálkodó szervezetek befizetéseinek** összege 1.429,8 milliárd forint lett, amely 5,6 százalékkal haladja meg az előirányzatot. Ebben a bevételi csoportban a legnagyobb súlyt jelentő **társasági adónál** a teljesítés 102,9 százalék a törvényi előirányzathoz képest. Az előirányzatot meghaladó a bevétel a további befizetési jogcímek többségénél is: így az energiaellátók jövedelemadójánál (114,9 százalék), az energiaadónál (106,2 százalék), a környezetterhelési díjnál (112,5 százalék), a bányajáradéknál (118,8 százalék), a játékadónál (113,1 százalék), a pénzügyi szervezetek különadójánál (105,8 százalék).

1
ms l. or

Jelentősen (10,5százalékkal) meghaladja az éves előirányzatot a kisadózók tételes adója, valamint (53,3 százalékkal) a kisvállalati adó teljesítése, mert a Kormány adóterhelést és adóadminisztrációt csökkentő intézkedései az elmúlt években az adóalanyokat az egyszerűsített vállalkozási adó és a társasági adó fizetése alól az alacsonyabb terhelést jelentő adónemek felé terelték. Alapvetően ezzel (az EVA hatálya alá tartozó adózók számának csökkenésével) függ össze, hogy az egyszerűsített vállalkozási adó éves teljesítése (77,8 százalék) elmaradt az előirányzattól. Az előirányzathoz közeli teljesítés figyelhető meg a közműadónál (98,6 százalék), és annál valamelyest alacsonyabb a reklámadónál (88,0 százalék).

- Az **egyéb központosított bevételekből** a központi költségvetés az előirányzatot 9,3 százalékkal meghaladóan részesült (507,5 milliárd forint). E bevételen belül meghatározó, mintegy 50 százalékos hányadot képvisel az elektronikus és az időalapú útdíjból származó bevétel.
- A **fogyasztáshoz kapcsolódó adókból** 5.411,7 milliárd forint bevétel érkezett a központi költségvetésbe, ami a törvényi előirányzat 102,8 százaléka. Az e bevételi körbe tartozó mindegyik befizetés meghaladta az éves előirányzatot: így a regisztrációs adónál (103,9 százalék), a távközlési adónál (103,3 százalék), a biztosítási adónál (112,8 százalék), a pénzügyi tranzakciós illetéknél (113,9 százalék), valamint a turizmusfejlesztési hozzájárulásnál (166,6 százalék). Az előző évekhez képest is kiemelkedő az **általános forgalmi adóból származó bevétel** (102,3 százalék), amely – összegében – 90,1 milliárd forinttal haladja meg az előirányzatot (és 403 milliárd forinttal az előző évit). A kedvező eredményben jelentős szerepe van az adóbeszedés hatékonyságát javító intézkedéseknek, ezen belül 2018-ban az online számlázás elindításának, illetve korábban az online pénztárgépek és az elektronikus közúti áruforgalom ellenőrző rendszer bevezetésének.
- A **jövedéki adókból** 1.111,9 milliárd forint bevétel érkezett a központi költségvetésbe (a teljesítés 101,1 százalék). Ez összegében 89,8 milliárd forinttal haladja meg az előző évit. A bevétel összegének emelkedése mind a dohánytermékek és szeszesitalok, mind az üzemanyagok esetében egyrészt a forgalom bővülésével, másrészt jogszabályváltozással, adómérték emelkedéssel függ össze.
- A **lakossági befizetések** 2.425,3 milliárd forint bevételt biztosítottak a központi költségvetés számára. Összegében és arányaiban is a legnagyobb bevételt a **személyi jövedelemadó** jelenti, amelyből 2.177,4 milliárd forint (az előirányzat 103,9 százaléka) érkezett a költségvetésbe. Ez 257 milliárd forinttal több az előző évi személyi jövedelemadó bevételnél. A jelentős bevételnövekedés a makrogazdasági folyamatok kedvező alakulásával, elsősorban a dinamikus bruttó keresettömeg-növekedéssel függ össze.
- Az **illetékbevételek** 101,3 százalékban teljesültek, amit az ingatlanpiaci forgalom változatlanul magas szintje okozott. A **gépjárműadó** előirányzatának teljesülése 108,9 százalék volt 2018-ban, amely összegében 2 milliárd forinttal magasabb az előző évinél. A növekményt az új gépjármű-eladások számának felfutása eredményezte.
- A **költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok** bevételei 2.390 milliárd forintban (177,0 százalékra) teljesültek. Ebből a költségvetési szerveknél 2.180 milliárd forint (az előirányzat több mint másfélszerese: 165,3 százalék) jelent meg. A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatoknál a teljesítés az előirányzat több mint hétszerese, ami

jellemzően az államháztartáson belüli halmozódásokból adódik (a korábbi évekhez hasonlóan). A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós támogatásánál a teljesítés 0,7 milliárd forint, ami az előirányzat 23,2 százaléka.

- Az **állami vagyomból** (főként ingatlanok, ingóságok értékesítéséből, bérbeadásából, társasági tulajdoni részesedés értékesítéséből, osztalékokból) **származó bevételek** 184,5 milliárd forintot tettek ki (192 százalék).
- A **kamatbevételek** az éves előirányzatot 47 milliárd forinttal, azaz 64 százalékkal meghaladták. A bevételi többlet döntően a forintkötvények kibocsátásakor realizálódott.
- Az elfogadott **uniós programok** bevételei 1053,6 milliárd forintot tettek ki, amely az éves előirányzat 55,1 százaléka. A 2017-es évhez hasonlóan az év végére koncentrálódó bevételek döntő többsége a Széchenyi 2020 Operatív Programokhoz és a Vidékfejlesztési Programhoz kapcsolódott. Az uniós programok bevételeit elsősorban nem a kifizetések mértéke, hanem a források tényleges felhasználása határozza meg, mivel csak ezután számolhatók el az Európai Bizottság felé az egyes kiadások.
- Az **egyéb uniós bevételek** között uniós támogatások utólagos megtérülése címén 260,9 milliárd forint (az előirányzat több mint négyszerese) realizálódott a 2007-2013-as időszak lezárt programjaira.
- A **Központi Maradványalapba** (KMA) történő befizetések címén 199,8 milliárd forint érkezett a központi költségvetésbe. A korábban említettek szerint ezen alap javára kellett befizetni a kötelezettségvállalással nem terhelt költségvetési maradványokat, mert e maradványok „visszahagyásának” eljárásrendje megváltozott. Így a korábban a tárcáktól átcsoportosított összeg a KMA-ba érkezik, és onnan történik a felhasználás. A megoldás javítja a maradványok felhasználásának átláthatóságát és az egyensúlyi szempontok is érvényesülnek.

Az **elkülönített állami pénzalapok** együttes bevétele 575,4 milliárd forint, az előirányzat 111,3 százaléka lett. Az elkülönített állami pénzalapok közül a legnagyobb arányt képviselő Nemzeti Foglalkoztatási Alap (NFA) bevételei az előirányzat 98,2 százalékát tették ki. Ezek közül elmaradás csak az előfinanszírozott uniós programok kiadásainak megtérülésénél (91,9 százalék) jelentkezett. Előirányzatot meghaladó a teljesítés a szakképzési hozzájárulásnál (123,1 százalék), valamint az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék NFA-t megillető hányadánál (101,8 százalék). A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap bevételei együttesen 96,4 százalékra teljesültek. Az előirányzattól elmaradt az innovációs járulék (95,9 százalék), míg az alap egyéb bevételei 101,9 százalékra teljesültek. A többi elkülönített állami pénzalap bevételei az előirányzatot meghaladóan alakultak: a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap 8,7 százalékkal, a Nemzeti Kulturális Alap 11,6 százalékkal, a Bethlen Gábor Alap 247,4 százalékkal lett nagyobb.

A **társadalombiztosítási alapok** együttes bevételi előirányzata (5.680,6 milliárd forint) 100,4 százalékra teljesült (ezen belül a Nyugdíjbiztosítási Alap bevételei 99,8 százalékra, az Egészségbiztosítási Alap bevételei 101,3 százalékra). A társadalombiztosítási alapok bevételeinek meghatározó hányada (a Nyugdíjbiztosítási Alap esetén 97,3 százaléka, az Egészségbiztosítási Alap esetében 58,9 százaléka) a szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származik. A Nyugdíjbiztosítási Alapba e tételből befolyt bevétel 304,7 milliárd

msl

forinttal haladta meg az előző évit. Ebben több tényező együttes hatása érvényesült: egyrészt 2018-tól a szociális hozzájárulási adó mértéke 22-ről 19,5 százalékra csökkent, másrészt az Alap részesedése e forrásból 71,61 százalékról 79,5 százalékra nőtt, továbbá a magas bruttó keresetnövekedés növelte az adó- és járulékalapot. Az Egészségbiztosítási Alap szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevétele 86,4 milliárd forinttal haladta meg az előző évi összeget. Az alapok további bevételi jogcímei közül a Nyugdíjbiztosítási Alapnál a késedelmi pótlék és bírság, a költségvetési támogatások és térítések, valamint az egyéb bevételek esetében jelentkezett elmaradás az előirányzathoz képest, az Egészségbiztosítási Alapnál a késedelmi pótlék és bírság, valamint egészségügyi hozzájárulás maradt el az éves előirányzattól.

3. A kiadások teljesítése

A **központi alrendszer** 2018. évi – a bevételekhez hasonlóan, konszolidálás nélküli – **kiadásainak** összege 21.318,1 milliárd forint volt, amely az előző évi teljesítést alig (1,2 százalékkal) haladta meg, ugyanakkor az előirányzat 106,0 százalékát tette ki.

A központi alrendszeren belül – 14.962,8 milliárd forint kiadással – a **központi költségvetés** részesedése 70,2 százalékot tett ki, szemben az előző évi 71 százalékkal. A teljesített kiadás az előirányzatnál lényegesen (7,9 százalékkal) nagyobb lett, míg az előző évvel gyakorlatilag megegyezik.

- A legnagyobb tételt változatlanul a **költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatai** jelentik, amelyekre 10.387,4 milliárd forintot használtak fel, az előző évinek mindössze 101,3 százalékát, az előirányzatnak viszont a 114,3 százalékát. Ezen belül a *költségvetési intézmények kiadásai* (5.694 milliárd forint) haladták meg legnagyobb mértékben mind a tervezettet (31,4 százalékkal), mind az előző évit (10,7 százalékkal). A meghatározó hányadot (55 százalékot) ezúttal is a bérek és a járulékok tették ki, amelyek a 2017-es kiadásnál 6,6 százalékkal lettek nagyobbak, ezen belül a személyi juttatások pedig 9,3 százalékkal emelkedtek. A dologi kiadások növekedési üteme a bázisévhez képest meghaladta a 11 százalékot, így folytatódott a költségvetés vásárolt fogyasztási kiadásainak 2017-ben látott magas bővülése. A tervezettől való nagymértékű eltérésben szerepet játszott az is (a bruttó kiadást növelte), hogy – a Kormány már a bevételeknél említett, pozitívnak értékelt intézkedése révén – a költségvetési fejezeteknek 2018-ban először a kötelezettségekkel nem terhelt előirányzat-maradványokat be kellett fizetniük a Központi Maradványelszámolási Alapba, majd azt a kormányzat – egyedi kormányhatározatokban megfogalmazott kiadási célokra – használta fel. A 120,2 százalékra teljesülő *szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok* 2807,2 milliárd forint összegű *kiadásaiból* kiemelkednek az oktatási és a szociális humánszolgáltatások, a nemzeti agrárcélok, a kiemelt közúti projektek, a Modern Városok Program, az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) projektek, a sportlétesítmények fejlesztése és fenntartása, valamint a tömeges bevándorlás kezelése támogatásai. Ugyanakkor a *szakmai fejezeti kezelésű uniós kiadások* 1.886 milliárd forintra, az éves előirányzat 78 százalékára, a 2017. évi tényadatnak pedig 73,4 százalékára teljesültek. Az elmaradást indokolta az előleg-kifizetések rendszerének évközi szigorítása, valamint az uniós fejlesztési programok

ms lora

vártnál alacsonyabb teljesítése. A legnagyobb kifizetések a kohéziós operatív programok közül a közlekedés-, a terület- és település-, valamint az emberi erőforrás fejlesztésnél merültek fel.

- Az **egyedi és normatív támogatásokra** 381,6 milliárd forintot fordítottak, mind az előző évinél (16,9 százalékkal), mind az előirányozottnál (2,4 százalékkal) többet. A kifizetés kétharmada a közösségi közlekedés személyszállításához, a további rész pedig a vasúti pályahálózatok működtetéséhez, valamint az Eximbank Zrt.-hez (kamatkiegyenlítés címén) kapcsolódott.
- A **lakásépítési támogatások összege** közel 193,2 milliárd forintot tett ki, amely az előző évnek a 104,6 százaléka, de a tervezettnél csak a 81,7 százaléka. Ezen belül a legjelentősebb tétel a Családi Otthonteremtési Kedvezmény, amelyre mintegy 84 milliárd forintot fizettek ki.
- A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alapból** 641,3 milliárd forintot használtak fel, valamelyest kevesebbet mind az előirányzathoz, mind az előző évi teljesítéshez képest. Az Alap kiadásain belül a legjelentősebb részarányt a *családtámogatások* teszik ki, amelyek tartalmazzák a családi pótlékot, a gyermekgondozási segélyt, a gyermeknevelési támogatást és az életkezdési támogatást. Ezekre együttesen 400,4 milliárd forintot fordítottak, amely a demográfiai folyamatok következtében 1,4 százalékkal kevesebb, mint a 2017. évi kiadási összeg. A *korhatár alatti ellátások* kiadása is évről-évre csökken, mert az ellátottak fokozatosan betöltik az öregségi nyugdíjkorhatárt, így átkerülnek az öregségi nyugdíjban részesülők állományába. Az ugyancsak mérséklődő *jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások* (122 milliárd forint) döntően a járási szociális feladatok ellátását (ápolási díjat, időskorúak járadékát, valamint a kedvező munkaerőpiaci folyamatok révén egyre szűkülő foglalkoztatást helyettesítő támogatást) szolgálták.
- A pénzforgalmi **kamatkiadások** összege 1.048,4 milliárd forintot volt, 7,2 százalékkal ugyan meghaladva az előirányzatot, de 4 százalékkal elmaradva az előző évitől. A csökkenést az elmúlt évekhez hasonlóan az államadósságnak a tartósan alacsony hozamkörnyezetben történő folytatódó átárazódása és az adósságráta 2011 óta tartó folyamatos mérséklődése eredményezte.
- Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadásokra** 283,5 milliárd forintot fordítottak, az előző évnek kétharmadát, s az előirányzatnál is 12 százalékkal kevesebbet. A legnagyobb részarányt ezúttal is az állami tulajdonú társaságok forrásjuttatásai tették ki, de jelentős volt az állami ingatlanok fenntartására, beruházásaira történt ráfordítás is.
- A **helyi önkormányzatok támogatására** 746,8 milliárd forintot utaltak át. Ez közel azonosan (6-7 százalékkal) nagyobb az előző évihez és az előirányzathoz képest is. A növekményből finanszírozták a különböző bérpolitikai, fejlesztési, valamint a bölcsődei többletfeladatokat.

A központi alrendszer kiadásainak 2,7 százalékát az **elkülönített állami pénzalapok** céljaira használták fel. A teljesített 567,9 milliárd forint az előirányzatot éppen meghaladta, az előző évi teljesítésnek pedig csupán 87,7 százaléka volt. Az elkülönített állami pénzalapokon belül a legjelentősebb tétel a *Nemzeti Foglalkoztatási Alap* kiadása volt, amelynél ismét jelentős (15,4 százalékos) volt a visszaesés az előző évihez viszonyítva, mivel a Start-munkaprogramból

hs hór

egyre kevesebb közfoglalkoztatottat finanszíroznak. Bővült az előirányzathoz és az előző évihez képest is a már csaknem 90,0 milliárd forintot kitevő, a határon túli célok támogatását szolgáló *Bethlen Gábor Alap*. A *Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap* kiadása – a képződött bevételekkel arányosan – csökkent, míg a *Nemzeti Nukleáris Pénzügyi Alap*, valamint a *Nemzeti Kulturális Alap* felhasználásai a 2017. évi szinten teljesültek.

A két **társadalombiztosítási alap együttes** kiadása 5.787,5 milliárd forintot tett ki, az előirányzat 101,9 százalékát, ugyanakkor számottevően (5,8 százalékkal) nagyobbat az előző évi teljesítéshez képest. Ez a központi alrendszernek – az előző évi 26 százalékkal szemben – több mint 27 százalékát képviselte.

- Nagyobb hányad a **Nyugdíjbiztosítási Alap** volt (58 százalékos részesedéssel, 3353,7 milliárd forint tényleges kiadással). Ez döntően a nyugellátásokat szolgálta, amelyek összege (3347,4 milliárd forint), 5,5 százalékkal haladta meg a 2017. évit. Ezen belül a korbetöltött öregségi nyugdíjak 149,2 milliárd forinttal, a nőknek 40 év jogosultsági idő alapján járó nyugdíjak 9,5 milliárd forinttal lettek nagyobbak a 2017. évihez képest. 2017-hez hasonlóan 2018 novemberében is sor került nyugdíjprémium-kifizetésre. Összege 41 milliárd forintot tett ki, az egy főre jutó prémium-kifizetés maximális összege pedig 18 ezer forint volt. A kedvezményezettek körét az öregségi nyugdíjasokon kívül 2018-ban is kiterjesztették az öregségi korhatárt még be nem töltött ellátottakra és a nyugdíjszerű ellátásokban részesülőkre is.
- Az **Egészségbiztosítási Alapból** 2433,8 milliárd forintot használtak fel, az előirányzat 104,9 százalékát, míg az előző évi teljesítés 107,6 százalékát. A legtöbbet, 1306,3 milliárd forintot (a tervezettnél 8,5 százalékkal, az előző évinél pedig 9,2 százalékkal többet) a *gyógyító-megelőző ellátásra* fizették ki. A bázisévhez képesti kiadás-növekedést egyrészt az orvosokat és a szakdolgozókat érintő béremelések, másrészt a házi orvosoknak és a fogászati ellátásoknak megállapított nagyobb összegű finanszírozások eredményezték. A második legnagyobb tételt (358 milliárd forinttal) a *gyógyszertámogatások* képezték, amelyre mintegy 6 százalékkal jutott több, mint az előző évben. Jelentős, de az igénybe vevők számának alakulásával arányosan csökkenő összegű (286,6 milliárd forint) volt a *rokkantsági és rehabilitációs ellátásokra* fordított kifizetés. *Gyermekgondozási díjra* 176,0 milliárd forintot fordított az Alap, 16 százalékkal meghaladva a 2017. évi tényadatot. E dinamikus emelkedés oka egyrészt az, hogy a 2018 elején megvalósult 8,2 százalékos minimálbér-emelés miatt a maximálisan kifizethető gyed összege is növekedett, másrészt egyre nagyobb az ellátotti létszám.

4. A hiánycél teljesítése

Az államháztartás eredményszemléletű hiánya hét éve rendre a GDP 3 százaléka alatt, 2015 óta pedig 2 százaléka körül teljesül. A 2019. április 1-jén a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett EDP-jelentés⁹ alapján a kormányzati szektor 2018. évi ESA-hiánya a GDP 2,2

⁹ Az Európai Unió Túlzott Hiány Eljárása (Excessive Deficit Procedure=EDP) keretében a tagországok évente kétszer adatszolgáltatásban (EDP Jelentés, notifikáció) jelentik a kormányzati szektor két kiemelt mutatójának: a kormányzati szektor hiányának és adósságának alakulását.

ms
or

százaléka volt, ami alacsonyabb a 2018. évi költségvetési törvényben kitűzött 2,4 százalékos kormányzati hiánycélnál és GDP-arányosan megegyezik a 2017. évi eredményszemléletű deficittel. A hiány az előző két évhez hasonlóan alapvetően az utolsó negyedévben alakult ki. Az év egészében a GDP arányában 0,3 százalékos mértékű elsődleges egyenleg többlet realizálódott, míg a nettó kamatkiadások a GDP 2,5 százalékát tették ki.

Az államháztartás központi alrendszerének pénzforgalmi hiánya félévkor még meghaladta az egész évre tervezettet (a 2017. első félévi értéknek pedig több mint másfélszerese volt), amint arra a KT fel is hívta a figyelmet a 6/2018.09.18. számú Véleményében. A magas pénzforgalmi hiányhoz jelentős mértékben hozzájárult az uniós támogatások megelőlegezése. A II. félévben a megelőlegezések összege csökkent, és az év végén befolyt a már ténylegesen felhasznált uniós támogatások fedezete, ezáltal, valamint az adóbevételek magas szintje és a kiadások kézben tartása révén a pénzforgalmi hiány végül 1.445,1 milliárd forint lett, csak kismértékben (6,2 százalékkal) nagyobb a költségvetési törvényben tervezetthez képest.

A helyi önkormányzatok a központi költségvetésből az uniós programokhoz kapott megelőlegezéseknek köszönhetően 254 milliárd forint pénzforgalmi többletet értek el. Ugyanakkor az eredményszemléletű egyenlegük, amelyben a kapott megelőlegezések nincsenek figyelembe véve, 42 milliárd forintos deficitet mutatott.

A strukturális hiány 2018-ban is meghaladta a Stabilitási törvény 3/A. § (2) bekezdésének a) pontja szerint középtávú költségvetési célként meghatározott 1,5 százalékot. A Tanács ezt a kockázatot a 2018. évi költségvetési törvényjavaslat tervezetére kialakított 3/2017.04.27. számú Véleményében jelezte.

5. Az államadósság szabályok érvényesülése

A GDP-arányos bruttó államadósság 2011-től kezdődő trendszerű csökkenése 2018-ban is folytatódott, így az EU módszertana szerint számolt év végi adósságráta a 2017. év végi 73,4 százalékról 2018 végére 70,8 százalékra mérséklődött. Az adósságráta csökkenése – figyelembe véve az egyes jogszabályok sajátosságait is – megfelel mind az Alaptörvény és a Stabilitási törvény, mind az EU államadósságra vonatkozó szabályainak.

Az adósságráta mértékének érdemi javulásában jelentős szerepet játszott a vártnál is dinamikusabb gazdasági növekedés, valamint a mérséklődő kamatkiadások és a pozitív elsődleges egyenleg.

Támogatta az adósságráta csökkenését az önkormányzatok és az állami vállalatok számlavezetésére vonatkozó szabályok változása is. Az Áht. 2018. július 26-tól életbe lépett 51. § (4) bekezdése szerint az állami kedvezményezettek (önkormányzatok, állami tulajdonú vállalatok) részére kifizetett uniós támogatási előlegeket is – 50 millió forint támogatási összeg felett – kincstári számlán kell kezelni (az „áttétel” 2018. szeptember 30-ig történt meg). Ugyancsak áttételesen, de a már említett módon a Központi Maradványelszámolási Alap létrehozása is segíthette az egyensúlyi követelmények érvényesítését.

ms
li
th

2018-ban tovább folytatódott a központi költségvetés adósságának kedvező szerkezeti átalakítása. Év végére a központi adósságon belül a devizaarány 20,1 százalékra csökkent (2011-ben még 50 százalék volt). A belföldi finanszírozást 2018-ban is támogatta a háztartások állampapír-állományának növekedése, mely több mint 750 milliárd forinttal emelkedve 5.780 milliárd forintra nőtt. Az államadósság belső, forint forrásból történő finanszírozása hozzájárul az ország külső sérülékenységének mérsékléséhez.

2019. június 3.

Domokos László

Költségvetési Tanács tagja

Kovács Árpád

Költségvetési Tanács elnöke

Matolcsy György

Költségvetési Tanács tagja